

**ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ)
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ**

Հաստատում եմ՝

**Իրավունքի և
քաղաքականության
Ինստիտուտի տնօրեն**

Մ.Ա. Քարաշյան

Ամբիոնի վարիչ

Ա. Գ. Թունյան

«23» հունվարի 2023թ.

**Ինստիտուտ՝ Իրավունքի և քաղաքականության
Ամբիոն՝ Քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական
դատավարության իրավունքի**

Հեղինակ՝ Ի.գ.թ. Տոնոյան Լիլիթ Ժորայի

ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ Ընտանեկան իրավունք

Բակալավրի ծրագիր

Դասիչ մասնագիտություն՝ 042101.00.6 Իրավագիտություն

ԵՐԵՎԱՆ

1. Ներածություն

Ընտանեկան իրավունքը որպես իրավունքի ճյուղ կարգավորում է ընտանեկան հարաբերությունները, որոնք հիմնված են ամուսնության և ընտանիքին պատկանելու փաստի վրա: Յուրաքանչյուր մարդու կյանքում ընտանեկան հարաբերությունները ունեն կարևոր նշանակություն: Ընտանիքը հասարակական կյանքում ունի մեծ ներգործություն ինչպես մարդկային ցեղի շարունակման, այնպես էլ երեխաների դաստիարակության գործում:

Ընտանեկան հարաբերությունները կարգավորվում են ընտանեկան օրենսդրության նորմերով, որոնք ձևավորվել են բարոյական, սովորութային, կրոնական նորմերի ազդեցությամբ: Ընտանեկան օրենսդրությունը կարգավորում է.

- ամուսնության կնքման կարգն ու պայմանները, ամուսնության դադարումը և անվավեր ճանաչումը,
- ընտանիքում առաջացող անձնական և գույքային հարաբերությունները,
- առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների հայտնաբերումը և տեղավորումը:

2.1. Կրթական վերջնարդյունքները

Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողները պետք է.

իմանան՝

Ընտանեկան հարաբերությունները կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը՝

- ՀՀ Սահմանադրություն
- ՀՀ ընտանեկան օրենսգիրք
- ՀՀ քաղաքացիական օրենսգիրք
- "Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման" մասին ՀՀ օրենք
- Քաղաքացիական, ընտանեկան և քրեական գործերով իրավական օգնության և իրավական հարաբերությունների մասին ԱՊՀ երկրների 22.01.1993թ Կոնվենցիա
- Երեխաների իրավունքների մասին 29.05.1993թ. Կոնվենցիա

- Երեխաների պաշտպանության և միջպետական որդեգրման ոլորտում համագործակցության մասին Հաագայի Կոնվենցիա

կարողանան՝

- վերլուծել ընտանեկան և քաղաքացիական իրավունքի նորմերը,
- ազատորեն կողմնորոշվել ընտանեկան իրավահարաբերությունները կարգավորող իրավական ակտերի համակարգում,
- վիճելի ընտանեկան իրավահարաբերություններում գտնել ճիշտ լուծումներ:

ունակ լինեն՝

- ինքնուրույն կազմել ամուսնական պայմանագրի նախագիծ,
- ինքնուրույն որոշել ընտանեկան վեճերի ընթացքում քննարկման ենթակա խնդիրները,
- հաշվարկել երեխաների համար դատական կարգով բռնազանձվող ալիմենտի չափը:

2.2. Դասընթացի աշխատատարության բաշխումն ըստ ուսումնական աշխատանքի տեսակների (ակադեմիական ժամերով)

Ուսումնական աշխատանքների տեսակները	Ամբողջը, ակ. ժամ.	Բաշխում ըստ կիսամյակների					
		1 Կիս. .	2 Կիս. u.	3 Կիս. u.	4 Կիս. .	5 Կիս. .	6 Կիս. .
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Ըստ կիսամյակի ընդհանուր դասընթացի ուսուցման ծանրաբեռնվածությունը	108	108					
1.1. Լսարանային պարապմունքներ:	34	34					
1.1.1. Դասախոսություններ	18	18					
1.1.2. Լաբորատոր աշխատանքներ	16	16					
1.2. Ինքնուրույն աշխատանք	74	74					
Ամփոփիչ ստուգում (քննություն, ստուգարք)	ստուգարք	ստուգարք					

2.3. Դասընթացի թեմատիկ պլան

Դասընթացի բաժինները և թեմաները	Ընդհանուր (ակ. ժամ)	Դասախոսություններ (ակ. ժամ)	Գործնական. (ակ. ժամ)	Պարապմունքների այլ տեսակներ (ակ. ժամ)
Թեմա 1. Ընտանեկան իրավունքի առարկան, մեթոդը, նպատակը և խնդիրները	4	2	2	8
Թեմա 2. Ամուսնության կնքման կարգն ու պայմանները	4	2	2	8
Թեմա 3. Ամուսնության դադարման հասկացությունը, հիմքերը և կարգը	4	2	2	8
Թեմա 4 Ամուսինների անձնական ոչ գույքային և գույքային հարաբերությունները	4	2	2	8
Թեմա 5 Ծնողների և երեխաների իրավունքներն ու պարտականությունները	4	2	2	8
Թեմա 6 Ծնողների իրավունքներն ու պարտականությունները	4	2	2	8
Թեմա 7 Ընտանիքի անդամների ալիմենտային պարտավորությունները	4	2	2	8
Թեմա 8 Առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների դաստիարակության	4	2	2	8
Թեմա 9 Օտարերկրյա քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց մասնակցությամբ ընտանեկան հարաբերությունների իրավական կարգավորումը	2	2		10
Ընդամենը	34	18	16	74

2. Դասընթացի բաժինները և թեմաները

Թեմա 1. Ընտանեկան իրավունքի հասկացությունը և առարկան

Ընտանեկան իրավունքի առարկան, մեթոդը, նպատակը և խնդիրները:
Ընտանեկան իրավունքի աղբյուրները: Ընտանեկան իրավահարաբերությունների
հասկացությունը և տարրերը: Իրավաբանական փաստերը որպես ընտանեկան
հարաբերությունների առաջացման հիմքեր: Ընտանիքի հասկացությունը:
Ընտանեկան իրավունքների իրականացումը և պաշտպանությունը: Վաղեմության
ժամկետները ընտանեկան իրավունքում

Թեմա 2. Ամուսնության կնքումը

Ամուսնության հասկացությունը: Ամուսնության կնքման պայմանները:
Ամուսնության կնքմանն արգելք հանդիսացող հանգամանքները: Ամուսնության
կնքման կարգը: Ամուսնացող անձանց բժշկական հետազոտությունը: Ամուսնության
անվավերությունը: Ամուսնությունն անվավեր ճանաչելու պահանջ ներկայացնելու
իրավունք ունեցող անձինք: Ամուսնությունն անվավեր ճանաչելու իրավական
հետևանքները

Թեմա 3. Ամուսնության դադարումը

Ամուսնության դադարումը: Ամուսնության դադարման հասկացությունը, հիմքերը
և կարգը: Ամուսնալուծությունը քաղաքացիական կացության ակտերի պետական
գրանցում իրականացնող մարմիններում: Ամուսնալուծությունը դատական կարգով:
Ամուսնալուծվելիս ամուսինների միջև ծագող վեճերի քննարկման կարգը

Թեմա 4. Ամուսինների իրավունքները և պարտականությունները

Ամուսինների անձնական ոչ գույքային հարաբերությունները: Ամուսինների
գույքային իրավունքները և պարտականությունները: Ամուսինների ընդհանուր
համատեղ սեփականությունը: Ամուսնական պայմանագրի հասկացությունը, կնքման
կարգն ու պայմանները: Ամուսինների պատասխանատվությունը

Թեմա 5. Ծնողների և երեխաների իրավունքներն ու պարտականությունները

Երեխաների սերման հաստատումը: Հայրության ճանաչումը դատական կարգով:
Հայրության (մայրության) վիճարկումը: Երեխաների անձնական ոչ գույքային
իրավունքները: Երեխաների անձնական ոչ գույքային իրավունքները

Թեմա 6. Ծնողների իրավունքներն ու պարտականությունները

Ծնողական իրավունքների հասկացությունը: Երեխաներին
դաստիարակելու և կրթություն տալու՝ ծնողների իրավունքներն ու
պարտականությունները: Ծնողական իրավունքների իրականացումը: Ծնողական
իրավունքներից զրկելը: Ծնողական իրավունքներից զրկելու կարգը: Ծնողական
իրավունքների սահմանափակումը: Ծնողական իրավունքներից զրկելու և ծնողական
իրավունքների սահմանափակման իրավական հետևանքները: Ծնողական
իրավունքների վերականգնումը

Թեմա 7. Ընտանիքի անդամների ալիմենտային պարտավորությունները

Ծնողների և երեխաների ալիմենտային պարտավորությունները: Ամուսինների և
նախկին ամուսինների ալիմենտային պարտավորությունները: Ընտանիքի այլ
անդամների ալիմենտային պարտավորությունները: Ալիմենտ վճարելու վերաբերյալ
համաձայնության կնքման կարգը և պայմանները: Ալիմենտների վճարման և
բռնագանձման կարգը: Ալիմենտային պարտավորությունների դադարումը:

Թեմա 8. Առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների դաստիարակության եղանակները

Առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների հայտնաբերումը և հաշվառումը:
Առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների խնամքի և դաստիարակության
կազմակերպման ձևերը: Որդեգրման հասկացությունը, կարգը և պայմանները:
Երեխաների նկատմամբ խնամակալությունը և հոգաբարձությունը: Խնամատար
ընտանիքի հասկացությունը: Խնամատար ընտանիքում երեխայի խնամքը և

դաստիարակությունը կազմակերպելու կարգը: Խնամատար ընտանիքին վճարվող դրամական միջոցները:

Թեմա 9. Օտարերկրյա քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց մասնակցությամբ ընտանեկան հարաբերությունների իրավական կարգավորումը

Ամուսնության կնքումը հյուպատոսական հիմնարկներում: Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների և օտարերկրյա քաղաքացիների կամ քաղաքացիություն չունեցող անձանց միջև, ինչպես նաև օտարերկրյա քաղաքացիների միջև ամուսնության լուծումը: Ամուսինների անձնական ոչ գույքային և գույքային իրավունքներն ու պարտականությունները: Ծնողների և զավակների իրավունքներն ու պարտականությունները: Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի երեխայի որդեգրումը

4. Գրականության ցանկ

Հիմնական

1. ՀՀ ընտանեկան օրենսգիրք, ընդունված 2005թ.
2. ՀՀ քաղաքացիական օրենսգիրք, ընդունված 1998թ.
3. "Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման" մասին ՀՀ օրենք, ընդունված 08.12.2004թ.
4. Գ. Հ. Ղարախանյան, ՀՀ Ընտանեկան իրավունք, Երևան, 2005թ.
5. Л.М. Пчелинцева., Семейное право России. Учебник для ВУЗов. М., 2002г.;
6. Семейное право : учебник и практикум для вузов / Л. М. Пчелинцева [и др.] ; под редакцией Л. М. Пчелинцевой ; под общей редакцией Л. В. Цитович. Москва : 2023
7. Семейное право: Учебник. Изд. 2-е, перераб. и доп. М. 2002.
8. Комментарий к Семейному кодексу РФ (под общей ред. П.В.Крашенинникова и П.И. Седугина) 2-е издание, М.2001г.
9. Максимович Л. Брачный контракт, М.1997г.
10. Кабышев О.А. Усыновление. Опекa и попечительство над несовершеннолетними детьми, М.,1998г.
11. Нечаева А.М. Семейное право, курс лекций, 2-ое издание; М.2001

Արացուցիչ գրականության ցանկ

1. Коржигов И. «Доказывания по делам о расторжении брака». Российская юстиция, 1997, N10
2. Чалая Л.А., Бочкова Т.А. Эволюция семейно- брачного права и особенности его развития в России (сравнительно-правовой экскурс). История государства права, 2001г. № 1.
3. Чефранова Е.А. Имущественные отношения в российской семье; М; 1997
4. Бескалов Ю.Ф. Разбирательство дел об установлении отцовства. Российская юстиция, 2000, N6
5. Григорович Е.В. Некоторые аспекты правового регулирвания искусственных методов репродукции. Юрист, 1999г., N2,
6. Егорчева Т.И. Установление отцовства в судебном порядке. Журнал российского права, 2001, N1
7. Хазова О.А. Установление отцовства. Закон, 1997г. N11
8. Данилов Е.П. Справочник адвоката. Семейные споры. М, 2001г.
9. Нечаева А.М. Семейное право. Курс лекций. 2-е издание, М., 2001г.
10. Шувалова А.А. Новый перечень видов заработка дохода) родителей, с которых производится взыскание алиментов. Хозяйство и право, 1997, N1
11. Шненендорф З.К. Путеводитель по Конвенции о правах ребенка. М., 1997.
12. Кузнецова И.М. Как усыновить ребенка., М., 1997
13. Косова О. Особенности международного усыновления. Законность, 2001, N1.

Վերջնական ստուգարք. Նպատակը՝ ստուգել և գնահատել ուսանողների գիտելիքները: